

Elektronische I&R nabij, na lange aanloop

De eerste ontwikkelaars van elektronische dieridentificatiesystemen zijn inmiddels met pensioen. Maar na een lange aanloopperiode staan we nu aan de vooravond van de introductie van elektronische identificatie (EID) van dieren vanwege de identificatie & registratie-plicht (I&R).

Pieter Hogewerf en Bert Ipema
(ASG - Animal Sciences Group van Wageningen UR)

Lammeren die geboren zijn na 31 december 2009 moeten binnen een half jaar (of eerder als het lam het geboortebedrijf verlaat) worden geïdentificeerd met een conventioneel oormerk en een EID-tag in de vorm van een oormerk of bolus. Ook injecteerbare transponders of transponders in de vorm van een pootband kunnen worden toegepast, echter dieren die hiermee worden geïdentificeerd zijn uitgesloten van handel binnen de EU. De elektronische identificatie van lammeren is één van

de stappen die de EU neemt om te komen tot een volledige individuele registratie van de dierverplaatsingen van schapen en geiten, op 31 december 2011.

20 jaar terug

Eind jaren tachtig en begin jaren negentig zijn identificatiesystemen ontwikkeld voor de veehouderij. Het idee was destijds dat alle landbouwhuisdieren binnen een aantal jaren zouden worden geïdentificeerd met een elektronisch nummer. De realiteit was echter een andere: de I&R voor runderen werd ingevuld met conventionele oormerken met een registratie in een centrale database. Bij varkens, schapen en geiten werd gekozen voor oormerken met een groepsgewijze verplaatsingsregistratie. De EID-technologie vond z'n weg in industriële toepassingen, humane toepassing bij sportevenementen en toepassing bij huisdieren (honden, katten en paarden). Ook worden transponders toegepast in de procesautomatisering op veehouderij-bedrijven.

Onvoldoende controle

Bij de MKZ-uitbraak in 2001 werd duidelijk dat met name de I&R voor schapen en geiten niet voldoende geregeld was. De sector gaf zelf aan dat de I&R op orde kon worden gebracht met elektronische I&R.

De introductie van elektronische I&R zal in eerste instantie voor de meeste schapen- en geitenhouders kostenverhogend zijn. Een oormerk met een geïntegreerde transponder (of bolus) is duurder dan een oormerk met een opgedrukt nummer. Maar doordat de individuele dieren met een reader snel en eenvoudig te identificeren zijn, krijgen houders een scala aan nieuwe toepassingsmogelijkheden voor verbetering van

hun veemanagement. De geitenhouders zullen eenvoudiger (goedkoper) de melkproductie van dieren kunnen volgen en managen. Bij de schapenhouders kan enerzijds het slachtgewicht veel beter worden gemanaged en anderzijds kan er veel gemakkelijker gefokt worden op voederefficiëntie (gemiddelde groei per dag) en het aantal levende lammeren dat per ooi wordt geboren. Databases voor registratie van allerlei diergegevens zullen een steeds belangrijkere rol gaan spelen in het management. De databases kunnen draaien op een PC van de houder, maar er zullen ook aanbieders zijn via webapplicaties. Het afhandelen van de meldingen voor de I&R zullen voor een groot deel vanuit de managementsoftware worden verzorgd. Er zijn inmiddels al bedrijven die hierin dienstverlenend kunnen optreden.

EID op rundveebedrijven

Runderen moeten binnen drie dagen na de geboorte worden voorzien van twee oormerken. Het tweede oormerk mag zijn voorzien van een EID-tag. De EU heeft voor wat betreft de invoering van EID voor runderen de volgende mogelijkheden: 1. de situatie laten zoals deze is (oormerktransponder is toegestaan als optie), 2. verplichte invoering van EID of 3. het toestaan van EID (waarbij bijvoorbeeld ook de bolus wordt erkend als wettig identificatiemiddel). Optie 3 lijkt de meest voor de hand liggende. De introductie van EID voor de I&R kan interessant zijn voor rundveehouders die nu al transponders gebruiken voor het managen van de veestapel. De dure nekbandtransponder (of oormerktransponder bij vleeskalveren) kan worden vervangen door een veel goedkopere EID-tag. In tegenstelling tot nekband- en oormerktransponder vormt de EID-tag een onderdeel van het I&R-systeem en mag daarom niet worden verwijderd als het dier het bedrijf verlaat. De nekbandtransponders produceren over het algemeen een sterker signaal en tevens is de codering en het verzenden van de code bij deze transponders vaak afwijkend ten opzichte van EID-tags. Daarom zal de uitleesapparatuur vaak moeten worden aangepast aan de EID-technologie. Een en ander houdt in dat de veehouder eerst moet investeren voordat er voordeel gehaald kan worden uit de EID-introductie.

EID in varkenshouderij

De invoering van EID in de varkenshouderij lijkt nog ver weg. Het zou kunnen dat EID z'n intrede doet in de fokbedrijven omdat deze bedrijven op dit moment niet kunnen voldoen aan het ingrepenbesluit. De sector heeft van de minister tot en met 2012 de tijd gekregen om met een oplos-

GROTE VARIËTEIT

De 'oude' oormerken maken langzamerhand plaats voor elektronische versies.

Foto: ASG

sing te komen. Mogelijk dat de introductie van EID hier een oplossing biedt om het aantal ingrepen terug te brengen. In de varkenshouderij kan de EID bijdragen aan het verbeteren van de fokprogramma's. Mocht EID worden geïntroduceerd voor vleesvarkens dan kan het worden gebruikt voor het terugmelden van gedetailleerde individuele diergegevens door de slachterijen.

Ontwikkelingen

De elektronische informatie in EID-middelen voor de veehouderij bestaat op dit moment uit een 15 cijferig nummer. Dit nummer vormt de link tussen dier en database. De EID-middelen kunnen echter eenvoudig worden uitgebreid met een geheugenfunctie (zoals bijvoorbeeld een USB-stick heeft) zonder dat dit grote invloed heeft op de kostprijs van de EID-tag. Het geheugen van de transponder zou kunnen worden gebruikt om aanvullende informatie van een dier op te slaan. De transponder kan bijvoorbeeld gecombineerd worden met sensoren die het welzijn of de gezondheid van het dier monitoren. Deze informatie kan in de transponder worden opgeslagen. De veehouder kan de gegevens gebruiken voor het managen van de dieren en tijdens de slacht kan de informatie worden gebruikt voor het labelen van het vlees.

CONCLUSIE

Elektronische identificatie (EID) wordt na een lange aanloopperiode in 2010 verplicht voor schapen en geiten. De verwachting is dat de rundveehouderij op vrijwillige basis gebruik mag maken van EID en dat mogelijk delen van de varkenshouderij overstappen op EID. De introductie van EID creëert mogelijkheden om meer informatie over het individuele dier te verzamelen. Informatie die gebruikt kan worden voor het dagelijkse management op het primaire bedrijf maar die ook waarde heeft verder in de keten.

